



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 508/2015-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. októbra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mgr. Marek Benedik, s. r. o., Rudnayovo námestie 1, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát Mgr. Marek Benedik, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 14 Co 213/2011, 14 Co 376/2011 z 27. septembra 2011 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 173/2013 z 26. marca 2014 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júla 2014 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „navrhovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 14 Co 213/2011, 14 Co 376/2011 z 27. septembra 2011 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Cdo 173/2013 z 26. marca 2014 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ ako navrhovateľ sa v konaní vedenom Okresným súdom Bratislava IV pod sp. zn. 25 C 222/2010 domáhal vyslovenia neplatnosti výpovede nájmu bytu, ktorá mu bola daná odporcom – Stavebným bytovým družstvom Bratislava IV.

Okresný súd rozsudkom zo 6. decembra 2010 zamietol návrh sťažovateľa a krajský súd rozsudkom z 27. septembra 2011 na odvolanie sťažovateľa napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil. Okresný súd aj krajský súd dospeli k záveru, že návrh sťažovateľa je potrebné v celom rozsahu zamietnuť z dôvodu, že bol podaný na Okresnom súde Bratislava IV až 30. júna 2010, teda po uplynutí trojmesačnej prekluzívnej lehoty ustanovenej v § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka.

Proti právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu sp. zn. 14 Co 213/2011, 14 Co 376/2011 z 27. septembra 2011 podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 173/213 z 26. marca 2014 odmietol.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného poukazuje na to, že napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo podľa jeho názoru k porušeniu ním označených práv, pretože krajský súd, ale aj najvyšší súd dospeli výkladom

a aplikáciou ustanovenia § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka k nesprávnemu záveru, keď považovali trojmesačnú lehotu, vymedzenú v tomto ustanovení, za lehotu prekluzívnu.

Podľa názoru sťažovateľa takýto výklad realizovaný všeobecnými súdmi je „nepredvídateľný, neprijateľný, svojvoľný a arbitrárny“ a úplne ignoruje sťažovateľom uvedené argumenty v odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV zo 6. decembra 2010, ako aj argumenty v dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti týmto nálezom:

*„1. Krajský súd v BRATISLAVE rozsudkom sp. zn. 14 Co 213/2011, 14 Co 376/2011 zo dňa 27. 09. 2011 porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý proces garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

*2. Rozsudok Krajského súdu v BRATISLAVE sp. zn. 14 Co 213/2011, 14 Co 376/2011 zo dňa 27. 09. 2011 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.*

*3. Najvyšší súd SR uznesením sp, zn. 4 Cdo 173/2013 zo dňa 26.03.2014 porušil právo sťažovateľa na súdnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivý proces garantované čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.*

*4. Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 173/2013 zo dňa 26. 03. 2014 sa zrušuje.*

*5. Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania.“*

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa prerokoval na neverejnom zasadnutí a preskúmal ju zo všetkých hľadísk uvedených v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súlade s uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

## **1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa rozsudkom krajského súdu sp. zn. 14 Co 213/2011, 14 Co 376/2011 z 27. septembra 2011**

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a tiež by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu a dnes už ustálenú judikatúru, v rámci ktorej už vyslovil, že kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Kritériom rozhodovania ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv

a slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie zaručuje každému právo na prístup k súdu, ako aj konkrétne procesné garancie v konaní pred ním (I. ÚS 26/94). Ochrany základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa možno domáhať v medziach a za podmienok ustanovených vykonávacími zákonmi (napr. III. ÚS 124/04).

Ústavou zaručené základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež aj právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neznamenajú právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom a nemožno ich účelovo chápať tak, že ich naplnením je len víťazstvo v takomto spore (II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05).

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov ústavný súd na účely posúdenia opodstatnenosti sťažnosti preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu z 27. septembra 2011.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku okrem iného uviedol:

*„Základom podaného odvolania zo strany navrhovateľa je tvrdenie, že napriek zmeškaniu trojmesačnej lehoty na podanie žaloby o neplatnosť výpovede z nájmu bytu, nejde o prekludovaný nárok a prvostupňový súd mal prejednať vec v jej merite. Sporná výpoveď je podľa jeho názoru absolútne neplatným právnym úkonom, na čo súdy musia vždy prihliadať, pretože účinky neplatnosti nastávajú ex tunc, teda od počiatku sporného právneho úkonu. S týmito právnymi závermi navrhovateľa sa odvolací súd nestotožňuje. Ustanovenie § 711 ods. 6 OZ chráni nájomcu bytu a poskytuje mu ochrannú lehotu troch mesiacov na podanie žaloby, ak považuje danú výpoveď z nájmu bytu za neplatnú. Ak nájomca toto právo nevyužije, nastávajú s konečnou platnosťou účinky danej výpovede. Naopak, ak toto právo využije, až do právoplatného rozhodnutia súdu výpoveď nájmu nie je*

*platná a jej účinky nenastanú. Časové ohraničenie práva nájomcu dovolať sa neplatnosti výpovede je v záujme právnej istoty oboch účastníkov nájomného vzťahu; práva nájomcu na zachovanie nájmu k bytu a práva prenajímateľa disponovať so svojim vlastníctvom po daní výpovede z nájmu. Právny výklad navrhovateľa k následkom márneho uplynutia trojmesačnej lehoty na podanie žaloby zo strany dotknutého nájomcu, by výrazne zasahovali do právnej istoty nielen prenajímateľa, ale aj ďalších osôb, ktoré by s prenajímateľom vstúpili do nového nájomného vzťahu. Podľa názoru odvolacieho súdu, ide jednoznačne o prekluzívnu lehotu, ktorej márnym uplynutím zanikajú práva s ňou spojené, v zmysle ustanovenia § 578 OZ.*

*Tomuto názoru odvolacieho súdu zodpovedajú aj právne závery dovolacieho súdu v rozsudku NS SR sp. zn. 2Cdo 17/2005, z ktorého vyplýva: ... je pravdou, že podstata právnej úpravy uvedenej v ust. § 711 ods. 6 OZ spočíva v tom, že ak nájomca, ktorému prenajímateľ dal výpoveď z nájmu bytu chce zániku nájmu zabrániť, nemá inú možnosť, než v zákonom ustanovenej trojmesačnej lehote odo doručenia výpovede, podať návrh na súd o neplatnosť výpovede, lebo v opačnom prípade právo nájomcu uplatniť tento nárok na súde zaniká. Ak túto možnosť nájomca nevyužije v rámci iného konania, súdy už nemôžu riešiť otázku platnosti výpovede z nájmu bytu, a to ani ako otázku predbežnú.“*

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorú si osvojil aj ústavný súd, vyplýva, že „právo na súd“, ktorého jedným aspektom je právo na prístup k súdu, nie je absolútne a môže podliehať rôznym obmedzeniam. Uplatnenie obmedzení však nesmie obmedziť prístup jednotlivca k súdu takým spôsobom a v takej miere, že by uvedené právo bolo dotknuté v samej svojej podstate. Okrem toho tieto obmedzenia sú zlučiteľné s čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorý garantuje právo na spravodlivé súdne konanie, len vtedy, ak sledujú legitímny cieľ a keď existuje primeraný vzťah medzi použitými prostriedkami a týmto cieľom (napr. Guérin c. Francúzsko, 1998).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ

v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02).

Integrálnou súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 209/04).

Aj ESLP vo svojej judikatúre zdôrazňuje, že čl. 6 ods. 1 dohovoru zaväzuje súdy odôvodniť svoje rozhodnutia, ale nemožno ho chápať tak, že vyžaduje, aby na každý argument strany bola daná podrobná odpoveď. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia. Otázku, či súd splnil svoju povinnosť odôvodniť rozhodnutie vyplývajúcu z čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno posúdiť len so zreteľom na okolnosti daného prípadu. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Ústavný súd poukazuje na to, že čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). V súvislosti so základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy treba mať zároveň na zreteli aj čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej ochrane ustanoví zákon, resp. čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv uvedených okrem iného v čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (I. ÚS 56/01).

Po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že krajský súd konal v medziach svojej právomoci, keď príslušné ustanovenia podstatné pre posúdenie veci interpretoval a aplikoval, a jeho úvahy vychádzajú z konkrétnych faktov, sú logické, a preto aj celkom legitímne, právne akceptovateľné a ústavne konformné. Vzhľadom na aplikáciu príslušných na vec sa vzťahujúcich hmotnoprávných a procesnoprávných zákonných ustanovení je napadnutý rozsudok krajského súdu aj náležite odôvodnený. Podľa názoru ústavného súdu nemožno teda napadnutý rozsudok krajského súdu považovať za zjavne neodôvodnený a ani za arbitrárny, t. j. taký, ktorý by bol založený na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení Občianskeho zákonníka.

Ústavný súd bez ambície skĺznuť do pozície vykladača zákona, ktorá je primárne vyhradená všeobecným súdom, predsa však v záujme presvedčivosti vlastného záveru o akceptovateľnosti citovaných dôvodov najvyššieho súdu, na ktoré poukázal aj krajský súd v napadnutom rozsudku, považuje za vhodné poukázať aj na systematické súvislosti § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka. Predmetná právna norma je zaradená v ustanovení § 711 Občianskeho zákonníka, ktoré ťažiskovo upravuje taxatívny výpočet prípustných výpovedných dôvodov oprávňujúcich prenajímateľa vypovedať nájomcovi nájom bytu (odsek 1). Dokonca v odseku 2 a 3 tohto ustanovenia Občiansky zákonník explicitne formuluje špecifické dôvody vedúce k neplatnosti danej výpovede a implicitne sa dôvod

neplatnosti dá identifikovať aj v odseku 4 analyzovaného ustanovenia. Všetky popísané skutočnosti v spojení s nastolenou otázkou systematiky zaradenia žalobného typu podľa § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka môžu bez akýchkoľvek pochybností viesť aj k záveru, podľa ktorého žaloba o neplatnosť výpovede sa koncentruje na dôvody neplatnosti vyplývajúce z nerešpektovania niektorej z kogentných hmotno-právnych noriem zakotvených práve v § 711 Občianskeho zákonníka, pričom musí byť žalobou na súde uplatnená v zákonom ustanovenej trojmesačnej lehote odo dňa doručenia výpovede, inak právo nájomcu uplatniť tento nárok zaniká.

Ústavný súd sa teda stotožňuje s názorom najvyššieho súdu vysloveným v rozsudku sp. zn. 2 Cdo 17/2005, podľa ktorého trojmesačná lehota zakotvená v § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka je lehotou prekluzívnou. K obdobnému názoru dospel ústavný súd aj vo svojej predchádzajúcej judikatúre, konkrétne v uznesení sp. zn. IV. ÚS 326/09 z 25. septembra 2009.

Na základe uvedeného teda ústavný súd nemohol akceptovať argumenty sťažovateľa uvedené v sťažnosti, že výklad ustanovenia § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka je podľa jeho názoru „*nepredvídateľný a neprijateľný, a že sa odchyľil od názorov právnej doktríny a zámeru zákonodarcu*“ a že súdy pri aplikácii predmetného ustanovenia Občianskeho zákonníka „*postupovali svojvoľne a arbitrárne*“.

V súvislosti so sťažovateľom deklarovaným prejavom nespokojnosti s napadnutým rozsudkom krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05). Taktiež podľa už mnohonásobne judikovaného názoru

ústavného súdu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôžu byť porušené iba tou skutočnosťou, že sa všeobecné súdy nestotožnia vo svojich záveroch s požiadavkami účastníka konania. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy teda vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 19/02) a taktiež nie je možné vnímať postavenie ústavného súdu ako orgánu, ktorého úlohou by bolo zjednocovať stanoviská najvyššieho súdu (m. m. I. ÚS 199/07, II. ÚS 273/08, IV. ÚS 331/09, III. ÚS 197/2011), ako aj rozhodovaciu prax všeobecných súdov (m. m. I. ÚS 199/07, I. ÚS 18/08, II. ÚS 152/2011).

Inými slovami, ústavno-súdna korekcia rozhodovacej činnosti všeobecných súdov v prípade sťažovateľa by teda bola možná len v tých prípadoch, ak by konanie a rozhodnutie všeobecného súdu priamo zasahovalo do práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy). K porušeniu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu, resp. analogického práva na spravodlivý proces podľa dohovoru by mohlo dôjsť rozhodnutím všeobecného súdu nielen tým, keby tento fakticky odňal možnosť komukoľvek domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde (napr. II. ÚS 8/2001), ale aj tým, keby tento súd rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia (napr. I. ÚS 241/07), alebo vtedy, ak by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. III. ÚS 264/05). Ústavný súd nezistil žiadnu z týchto ani inú tu výslovne neuvedenú skutočnosť, ktorá by napadnutý rozsudok krajského súdu robila ústavne neakceptovateľným, a teda vyžadujúcim ústavno-súdnu korekciu z dôvodu zásahu do základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu, resp. spravodlivé súdne konanie.

V závere teda ústavný súd konštatuje, že nezistil, že by krajský súd v napadnutom rozsudku použil takú interpretáciu a aplikáciu právnych noriem, konkrétne Občianskeho zákonníka, ktorá by bola popretím účelu a významu týchto právnych kódexov (pozri k tomu bližšie napr. Fekete, I.: Občiansky zákonník 1. Veľký komentár, Bratislava : Eurokódex, 2011. s. 1230). Rovnako ústavný súd nezistil, že by dôvody, na ktorých je založený

napadnutý rozsudok krajského súdu, absentovali, boli zjavne protirečivými alebo popierali pravidlá formálnej alebo právnej logiky, a závery krajského súdu nie sú jednostranné a ani v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti. V dôsledku už vysloveného názoru ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol túto časť sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

## **2. K namietanému porušeniu základných práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 173/2013 z 26. marca 2014**

Proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré bolo napadnutým uznesením najvyššieho súdu podľa § 243b ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP odmietnuté z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

Prípustnosť dovolania sťažovateľ odvodzoval zo skutočnosti, že postupom odvolacieho súdu, ale aj okresného súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že súdy sa nezaoberali meritom veci, t. j. tým, či daná výpoveď z nájmu bytu je platná alebo nie, teda nedali odpoveď na argumenty sťažovateľa týkajúce sa neplatnosti výpovede. Sťažovateľ v dovolaní predovšetkým poukázal na to, že podľa jeho názoru sa odvolací súd „odchýlil nielen od jasného znenia zákona, ale bez akceptovateľného dôvodu aj od názoru právnej doktríny a zámeru zákonodarcu, ktorý osvetľuje účelnosť a zmysel ustanovenia § 583 Občianskeho zákonníka“.

Najvyšší súd ďalej v odôvodnení napadnutého uznesenia okrem iného uviedol, že

*«V zmysle § 236 ods. 1 O. s. p., dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.*

*V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.*

*V prejednávanej veci dovolaním žalobcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého*

*odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. procesné prípustné.*

*Prípustnosť dovolania by v danom prípade prichádzala do úvahy len vtedy, ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád uvedených v § 237 O. s. p. Dovolací súd preto so zreteľom na § 242 ods. 1 O. s. p, skúmal, či prípustnosť dovolania nezakladá niektorá z nich. Podľa § 237 O. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku i uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.*

*Žalobca existenciu procesných vád konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.*

*Dovolateľ namieta, že v konaní mu bola odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie procesne nesprávny postup súdu priečiaci sa zákonu alebo inému všeobecne záväznému právnomu predpisu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskeho súdneho konania (napríklad právo zúčastniť sa pojednávania, vyjadrovať sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, podávať návrhy a opravné prostriedky).*

*Dovolacia námietka dovolateľa, že v konaní pred oboma súdmi došlo k procesnej vade konania zakladajúcej prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., sa však z rozhodujúceho – obsahového hľadiska netýka procesného postupu súdu (tiež nedostatok náležitostí odôvodnenia, ktorý nedostatok inak podľa názoru dovolacieho súdu nemožno vyvodiť – odvolací súd odôvodnil prečo sa nezaoberal dôvodmi neplatnosti výpovede a nevykonával dôkazy na preukazovanie žalobcových tvrdení v žalobe), ale tej zložky činnosti súdu v občianskom súdnom konaní, pri ktorej na základe priebehu a výsledkov*

konania volí právnu normu, ktorú bude pri rozhodovaní aplikovať, zvolenú normu aplikuje, bližšie interpretuje a prijíma svoje právne závery o posudzovanej veci. Dovolateľ súdom v dovolaní vytýka, že v danom prípade nesprávne aplikovali ustanovenie § 711 ods. 6 Občianskeho zákonníka, pretože podľa jeho názoru zákonodarca nemal zámer, aby právo namietať neplatnosť výpovede po uplynutí 3 mesiacov zaniklo, pretože by to minimálne v dôvodovej správe bolo uvedené. Námietka, že súd nesprávne aplikoval určité ustanovenie zákona alebo že podal jeho nesprávnu interpretáciu, je vo svojej podstate námietkou, že súd svoje rozhodnutie založil na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho však interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd sa ale právnym posúdením veci nedopúšťa procesnej vady konania v zmysle § 237 O. s. p. Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým však možno úspešne odôvodniť (len) procesné prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.); zároveň je zhodne zastavaný názor, že nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá procesnú prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010).

Pre prípad, že žalobca namieta neúplnosť skutkových zistení súdov (prehliadnutie, nezohľadnenie alebo nedostatočné zohľadnenie určitých skutočností, ktoré zo svojho pohľadu považuje za rozhodujúce), môže ísť o námietku, že v konaní došlo k takejto „inej procesnej vade“. Aj v súvislosti s tým treba ale zopakovať, že s výskytom danej procesnej vady, i keby k nej došlo (dovolací súd vec z tohto aspektu neskúmal), Občiansky súdny poriadok nespája prípustnosť dovolania.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce

*proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa vecnou správnosťou napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, a to ani z hľadísk, na ktoré v dovolaní poukazoval žalobca...».*

Ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie najvyššieho súdu v napadnutom uznesení je dostatočné a v celom rozsahu ústavne konformné, a ďalej konštatuje, že argumenty uvádzané sťažovateľom v dovolaní neboli spôsobilé založiť príпустnosť dovolania, keďže toto smerovalo proti potvrdzujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu.

Celkom na záver ústavný súd dáva do pozornosti sťažovateľa zásadu, ktorá platila už v rímskom práve, a to, že „práva patria bdelym – *vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. (pozorným, ostražitým, opatrným, starostlivým), teda tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje hmotnoprávne aj procesné nároky uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby bránili svoje práva a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu svoje práva (majetkové, osobné, satisfakčné a iné) strácať, resp. stratiť.

Z týchto dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť aj v tejto časti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2015